

49 Millioner 5 pCt., 2 Millioner 5½ pCt. og 9 Millioner 6 pCt. Jeg nægter ikke, at der her er noget at gjøre, men at det vil kunne naaes ad de Veie, som her ere foreslaaede, er jeg overbevist om ikke er Tilfaeldet. Der vil kun opnaas Et ved at vedtage dette Lovforslag, og det er at slaa Selvstyret i Kreditforeningerne ihjel og bryde med den gode historiske Udvikling, som disse have havt. Den ærede Finansminister har selv engang nævnt Midlet til at skaffe Landmændene bedre Villkaar, nemlig at formindste Produktionsomkostningerne. Hvorledes skulle vi nemlig nu kunne konkurrere med Amerika, der jo ikke er blevet saa civiliseret endnu, at det giver over Halvdelen af sine Indtægter til Krigsomkostninger og Forsvarsudgifter? Der er forøvrigt ikke ret mange Lande, ja vel ikke et eneste, der som vi give 14 Kroner pr. Hoved i Krigsomkostninger. Hvorledes skalde et Landbrug med saadanne Omkostninger kunne konkurrere med et Land, hvor Afgifterne ere meget smaa? Vi beholde vore Afgifter, men Indtægterne formindstes derved, at Pengenes Kjøbeevne bliver større, medens altsaa vore Udgifter ikke samtidig formindstes. At vi under saadanne Forhold skulle kunne konkurrere, betragter jeg som en Umulighed. Nei, lad os gaa ned med Produktionsomkostningerne, lad os faae Skattelettelse paa de forskjelligte Punkter, hvor det kan være nødvendigt, og da ogsaa paa de Punkter, som det ærede Medlem, der først havde Ordet, nævnte, og hvorom Landboforeningerne have forhandlet. Han talte forøvrigt om, at disse samvirkende Delegationer vare Repræsentanter for alle Landboforeningerne; ja, det kan jo være meget rigtigt; men jeg vil dog gjøre opmærksom paa, at der ogsaa er Repræsentanter i disse samvirkende Foreninger fra Landboforeninger, som ingen Medlemmer have. Det skal jeg imidlertid ikke nærmere komme ind paa, saa meget mindre som jeg ikke er uenig med de fleste af de Fordringer, som ere blevne fremsatte fra den Side, og deriblandt ogsaa Lettelse i Stempelafgiften og Thinglæsningsgebyrterne. Naar Staten nemlig saaledes feiede for sin egen Dør, nedsatte Renten for sine egne gode Prioritetens Vedkommende, tog Thinglæsningsgebyrterne og Stempelafgiften bort ligesom ogsaa Halvprocentafgiften ved faste Eiendommes Overdragelse og endelig kjøbte Kreditforeningsobligationer, naar det behøvedes, saa tror jeg i Virkeligheden, at man var inde paa den rette Veie. Men først og fremmest maa jeg hævde, at hvad der i Virkeligheden vilde være et probat Middel eller det sikreste Middel — thi man kan ikke tale om eet probat Middel,

da der nemlig er flere — vilde være at formindste Produktionsomkostningerne, saa at vi kunne komme til at konkurrere med de Lande, med hvilke vi skulle konkurrere. Det vilde maaste tillige have den gavnlige Følge at standse den store Udvandring, som vi desværre kunne se finder Sted til Amerika. Naar man ser efter paa de fleste Sessjoner, saa viser det sig, at Halvdelen af de unge Karle, undertiden nogle færre, undertiden nogle flere, allerede have taget Veien til de fremmede Verdensdele. Lad os ordne vort Samfund saaledes, at der bliver godt at være herhjemme ved Formindstelse i Produktionsomkostningerne og ved Lettelser i Stattebyrden paa de Steder, hvor der trænges dertil, saa tror jeg, at man har gjort det betrængte Landbrug det Bedste. Men at dræbe Selvstyrelsen, det tror jeg vilde være en saare daarlig Tjeneste at gjøre Landbruget. Det er imidlertid ikke min Mening — deri er jeg enig med det ærede Medlem (Bluhme) — at anbefale at nægte Lovforslaget Overgang til 2den Behandling. Det er tvertimod en Sag, som fortjener den nøieste og omhyggeligste Overveielse. Vi maa kun mindlade at gjøre os nogen Illusion eller give Landbruget og andre Forretningsomraader Noget, der ser ud, som om det var Noget, men som i Virkeligheden er Stene for Brød — og hvor god Hensigten end mulig kan have været med det foreliggende Forslag, saa vilde dette Sidste vistnok blive Tilfaeldet, hvis Rigsdagen vedtog det.

Scharling: Den Tanke, som ligger til Grund for det foreliggende Lovforslag, er den samme Tanke, som ligger til Grund for Oprettelsen af Kreditforeninger overhovedet, og det foreliggende Forslag er saaledes i Virkeligheden en videre Udvikling af det Princip, som ligger til Grund for vor Lovgivning om Kreditforeningerne. I saa Henseende er jeg fuldstændig uenig med den sidste ærede Tale, der mente, at det foreliggende Lovforslag netop var i Strid dermed. Thi hvad gaar dette Lovforslag i Realiteten ud paa? Se vi bort fra Navnet „Hypothekbank“, er det i Virkeligheden en Kreditforening af Kreditforeninger og kunde lige saa vel betegnes med dette Navn. Tanken og Principet er ganske det samme, nemlig at styrke de Enkeltes Kredit ved at sætte det solidariske Ansvar i Stedet for det enkelte Individ's Ansvar. Ligesom man gjennem Kreditforeningerne gjør det lettere for den enkelte Laansøger at erholde Laan og styrker hans Kredit derved, at den eventuelle Kreditor fritages for alt personligt Mellemværende med ham og fritages for Undersøgelsen af